

Střípky z minulosti aneb Statistika nemusí být nuda...

V jedné české pohádkové písni se zpívá, že statistika nuda je... Nemusí to tak být vždycky. Vzpomínáte si, kolik stávalo pivo nebo kilo mouky? A kolik domácností v Bojanově mělo před padesáti lety auto?

Po první světové válce nějakou dobu trvalo, než se ekonomická situace stabilizovala. Nová československá vláda po protidrahotních bouřích v roce 1919 přijala celou řadu opatření, hospodářských a sociálních reforem, přesto si ještě v roce 1921 bojanovský kronikář stýskal nad nesmírnou drahotou. Vezmeme-li v úvahu, že průměrný plat se pohyboval kolem dvou set korun měsíčně, pochopíme. Například kilo mouky stálo mezi 6-7 korunami, což bylo drahé, ale dostupné. Naproti tomu praženou kávu (64 Kč/kg), mýdlo (25 Kč/kg), mužské boty s holinkami (700–1000 Kč/kus), máslo (60 Kč/kg) či sádlo (40 Kč/kg) si mohla dovolit jen hrstka lidí. V případě posledních dvou zmiňovaných „luxusních“ artiklů ještě ti, kdo doma chovali krávu nebo vepře.

Za časů první republiky se poctivě zaznamenávaly ceny obilovin a brambor. Cena se lišila podle toho, kdy se s obilím obchodovalo. Zde pro srovnání: (uváděno za 100 kg)

rok	pšenice		ječmen		brambory	
	léto	zima	léto	zima	léto	zima
1921	400,-	480,-	330,-	340,-	132,-	150,-
1924	170,-	220,-	160,-	245,-	165,-	55,-
1938	104,-	105,-	81,-	83,-	40,-	50,-

S hospodářskými úspěchy mladého státu šly ruku v ruce snižování cen a nárůst platů. V roce 1929 (před hospodářskou krizí) činila průměrná měsíční mzda již 800 Kč. Především se však navyšovala hodnota peněz. Československá měna byla poměrně silná, což dokazuje, co vše si mohli lidé koupit za 100 Kč. Například fanoušci zlatavého moku by dnes zajásali, kdyby si mohli za zmíněné „kilo“ objednat 69 půllitrů (v roce 1939 stál půllitr piva 1Kč a 45 halířů). Dámy by jistě ocenily zhruba 5 návštěv u kadeřnice.

Ano. Stovka je stovka, jenže v současnosti má jaksi jinou hodnotu. Zatímco v dnešní době by leckdo za stokorunu na hodinu nevstal z postele, tehdy se na ní nadřeli – museli si odpracovat přibližně 27 hodin.

Po druhé světové válce bylo hospodářství opět uvrženo do chaosu. Ještě v roce 1950 byly všechny potraviny „na lístky“ (*Přídělový systém v Československu přetrval až do roku 1953.*). Paní Marta Tlapáková se zmiňuje, že všechny životní potřeby šlo získat i volně, ale za

mnohonásobně vyšší cenu. Na lístky jste koupili kilo cukru za 15 Kčs, kilo másla stálo 80 Kčs. Ve volném prodeji jste za cukr zaplatili 160 Kčs a za máslo dokonce 330 Kčs. Nebo byste byli ochotni dát 1600 Kčs za kilogram čaje či 800 Kčs za stejné množství kávy?

Psal se rok 1953. Hlasy varující před velkou měnovou reformou se šířily mezi obyvatelstvem ČSR jako lavina. Lidé skupovali potraviny, dělali si zásoby. Prozíravější své úspory utratili za věci, na něž dlouho šetřili. A dobře udělali. Rostoucí paniku a strach se snažil svým lživým projevem dne 29. května zahnat prezident Antonín Zápotocký, aby hned druhý den byla reforma vyhlášena. Většina obyvatel přišla o své životní úspory. Ožebračení lidé se bouřili, ale nebylo jim to nic platné.

Komunistická strana však potřebovala uklidnit situaci, a tak během jednoho roku došlo k dvojímu snížení cen. Navíc se ceny sjednotily, tudíž stál rohlík stejně v Bojanově jako v Karlových Varech či v Brně. Zmíněný rohlík se prodával za 40 halířů, litr mléka za 2 Kčs, litr rumu za 68 Kčs, litr piva 7° za 1,40 Kčs, 1000 kusů cihel pálených za 700 Kčs, 100 kg černého uhlí nejvyšší jakosti za 18,80 Kčs apod.

Snížení cen je v každé době přijímáno veskrze s nadšením. „V tomto roce (1956, pozn.autorky) došlo k pátému snížení cen. Je to radostný výsledek společné práce našeho lidu a znamená další zvýšení úrovně obyvatelstva, které se z dosaženého úspěchu všeobecně raduje.“ Důležitá je ovšem výše platu - v roce 1959 se průměrná měsíční mzda pohybovala kolem 750 Kčs, to znamená, že na jednu stokorunu museli lidé pracovat zhruba 28 hodin. O deset let později byla situace veselejší, tehdy si pracující vydělali stokorunu již za 13,5 hod. a v průměru pobírali 1300 Kč.

Na závěr si vychutnejte pár faktografických údajů o životní úrovni obyvatel Bojanova v roce 1970, kdy zde podle výsledků sčítání bylo trvale obydleno 155 bytů. Z toho vybavených:

etážovým topením:	11
koupelnou:	89
vodovodem:	121
elektřinou:	153
elektrickou pračkou:	100
chladničkou:	104
vyšavačem:	78
televizorem:	115

Majitelé motocyklů: 58

Majitelé osobních aut: 43

Patřili jste mezi ně? 😊

Krásné jaro a poklidné velikonoční svátky Vám přeje

Lenka Simonová